

**AN ACCOUNT FROM 1980 BY PAUL SFETCU, EX CHIEF OF CABINET FOR
GHEORGHIU-DEJ**

Andrei Siperco

Assoc. Prof., PhD, University of Bucharest

Abstract: The paper presents the recollection of Gheorghe Gheorghiu-Dej former chief of staff, noted and commented by Alexandru Siperco (1920-1998), former underground communist fighter, writer, member of the International Olympic Committee (1955-1998) and vice-president of the Romanian Olympic Committee (1970-1998). Paul Sfetcu mentions the Patrascanu trial and shows the character of the persons within the political entourage of the leader of the Romanian Workers' Party: Stoica Chivu, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraș, Alexandru Moghioroș, Iosif (Ioșca) Chișinevschi, Alexandru Drăghici, Nicolae Ceaușescu and Miron Constantinescu.

Key-words: Recollection, Paul Sfetcu, Patrascanu's trial, Gheorghiu-Dej's political entourage.

Cuvintele marcate cu caractere italice reprezintă fie lămuriri suplimentare aduse de Paul Sfetcu, pe care Alexandru Siperco le-a inserat în text în timpul interviului, fie sublinieri care îi aparțin lui Alexandru Siperco, introduse ulterior în textul interviului;

Cuvintele care îi aparțin lui Alexandru Siperco au fost marcate cu caractere îngroșate; Cuvintele eliminate de Alexandru Siperco au fost păstrate între paranteze drepte, cu mențiunea cuvânt/text tăiat.

Cuvintele care nu au putut fi descifrate au fost marcate cu „... [îndescifrabil]”; Cuvintele puse între paranteze drepte au fost adăugate pentru o mai bună înțelegere a textului; Acolo unde formulările au fost neinteligibile sau eronate, s-a introdus (sic!).

Sfetcu – 9.IX.1980

(Copie cu carbon, băgată la dosarul Pătrășcanu)

Sfetcu¹ nu știe ce să spună despre uciderea lui Pătrășcanu². Nu mă contrazice când încerc să-i demonstrez că în 1954 Pătrășcanu nu mai reprezenta un pericol pentru Gheorghiu³, și [că acesta] putea găsi alte forme: să-l țină undeva izolat sau să-l trimită peste graniță.

¹ Paul Sfetcu (1926-1994), activist la D.S.P.A. (1948-1950); ajutor și șef de cabinet al lui Gheorghiu-Dej. În anul 2000, Editura Fundației Culturale Române a publicat amintirile sale: „13 ani în anticamera lui Dej”, ediție îngrijită de Lavinia Betea.

² Lucrețiu Pătrășcanu (1900-1954), ministru secretar de stat fără portofoliu (august 1944-noiembrie 1944); ministru interimar la Departamentul Justiției (august 1944-septembrie 1944); ministru secretar de stat la Departamentul Justiției (noiembrie 1944-martie 1945); ministru de Justiție (martie 1945-februarie 1948, destituit); membru al C.C. al P.C.R. (octombrie 1945-februarie 1948); membru al Biroului Politic (iulie 1946-februarie 1948); profesor titular al Catedrei de economie politică la Facultatea de Drept din București (1946-1948); membru al Comitetului de direcție al ziarului „Scînteia” (iulie 1946). A fost reținut la 28 aprilie 1948 și cercetat 17 luni de o comisie de partid; din octombrie 1949 cercetat de S.S.I. și de un organ de anchetă condus de Petea Petrescu (Goncearuc), iar de la sfârșitul anului 1950 și până în primăvara anului 1954 anchetat la M.A.I., inițial de grupul de anchetă condus de Mișu Dulgheru, până în vara anului 1952, ulterior de grupul de anchetă condus de Ion Șoltuțiu. Procesul său a fost judecat în perioada 6-13 aprilie, sentința pronunțată la 14 aprilie și în noaptea de 16 spre 17 aprilie 1954 a fost executat.

³ Gheorghe Gheorghiu-Dej (1901-1965), i se spunea Ghiță, membru al C.C. al P.M.R. și al Biroului Politic (octombrie 1945-martie 1965); prim-secretar al C.C. al P.M.R. (octombrie 1945-aprilie 1954, octombrie 1955-

Gheorghiu era foarte cunoscut în țară și foarte popular în mase. Pătrășcanu n-avea cum să-l amenințe. Masele nu-l cunoșteau deloc, iar cei câțiva intelectuali care, ipotetic, l-ar fi urmat, nu reprezentau nimic. Erau puțini, foarte puțini comuniști, iar pentru reacțiune, Pătrășcanu tot comunist și dușman rămânea.

Pe de altă parte, când a început pregătirea procesului, după ce Drăghici⁴ depusese o concluzie care nu ducea la moarte, fiindcă nu era nimic inventat, nu [ducea] la un proces care trebuia să-l ducă la moarte, era în 1953, vara sau toamna. Atunci, teroarea în U.R.S.S. nu a scăzut prin nimic. Experiența lui Nagy⁵ în Ungaria să fi servit drept *imbold*? Dar Pătrășcanu nu era Nagy, iar Gheorghiu era revoltat de faptul că rușii, după moartea lui Stalin⁶, nu i-au dat nici o indicație despre Canal⁷ și Pătrășcanu!

Dar de ce Gheorghiu împingea la adâncirea anchetei în 1952? De ce a fost scos Dulgheru⁸ (în context Teohari⁹) pentru târăgănarea anchetei importante pentru

martie 1965); ministru secretar de stat la Departamentul Comunicațiilor (noiembrie 1944-februarie 1945) și la Departamentul Comunicațiilor și Lucrărilor Publice (martie 1945-noiembrie 1946); președinte al Consiliului Superior al Economiei Naționale (noiembrie 1945-iulie 1948); ministru secretar de stat la M.E.N. (noiembrie 1946); ministru al Industriei și Comerțului (decembrie 1947); președinte al Comisiei de Redresare Economică și Stabilizare Monetară (aprilie-iulie 1948); președinte al C.S.P. (iulie 1948-aprilie 1949); primul vicepreședinte (aprilie 1948-iunie 1952) și președinte (iunie 1952-octombrie 1955) al Consiliului de Miniștri; membru al Prezidiului M.Ad.N. (octombrie 1955-martie 1961); președinte al Consiliului de Stat (martie 1961-martie 1965).

⁴ Alexandru Drăghici (1913-1993), acuzator public pe lângă Curtea Specială pentru Judecarea Criminalilor de Război (februarie 1945) și pe lângă Tribunalul Poporului (aprilie 1945); prim-secretar al organizației P.M.R. a Orașului București (1949); general-maior în M.A.I. la 30 decembrie 1950 și adjunct al ministrului Afacerilor Interne și șef al Direcției Generale Politice din D.G.S.P.; ministru al Afacerilor Interne (mai-septembrie 1952, septembrie 1953-iulie 1965); ministru al Securității Statului (septembrie 1952-septembrie 1953); vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (martie 1961-iulie 1965, decembrie 1967-aprilie 1968, revocat); general-locotenent la 2 octombrie 1952 și general-colonel la 20 august 1955; degradat la gradul de soldat la 14 noiembrie 1968; membru supleant (octombrie 1945) și membru al C.C. al P.C.R. (februarie 1948-aprilie 1968, exclus); membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.M.R. (ianuarie 1950); membru supleant (aprilie 1953) și membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R. (decembrie 1955-aprilie 1968); membru al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. (iulie 1965-aprilie 1968, exclus); secretar al C.C. al P.C.R. (iulie 1965-decembrie 1967).

⁵ Imre Nagy (1896-1958), lider comunist maghiar; președinte al Consiliului de Miniștri în perioada 1953-1955 și în timpul Revoluției din Ungaria (octombrie-noiembrie 1956); împreună cu alți lideri ai revoluției a fost adus în România și ținut la Snagov, interogat de comisii de anchetă politice ale P.M.R. și P.C.U., readus în Ungaria, judecat, condamnat și executat.

⁶ Iosif Vissarionovici Stalin (1879-1953), secretar general al C.C. al P.C.U.S. (1922-1953); președinte al Consiliului Comisarilor Poporului (1941-1953); președinte al Comitetului de Stat al Apărării și comandant suprem al forțelor armate (1941-1945); generalisim al U.R.S.S.

⁷ Canalul Dunăre-Marea Neagră.

⁸ Mișu Dulgheru (Dulbergher) (1909-?), înainte de 22 iunie 1941 a fost diurnist la reprezentanța comercială sovietică din București; deținut politic; în perioada 1944-1945 a fost încadrat în Serviciul auxiliar de pe lângă Secția a II-a Informații și Contrainformații din cadrul Comandamentului General al F.L.P.; de la 6 martie 1945 a activat în Corpul Detectivilor, din cadrul M.A.I., fiind însărcinat inclusiv cu supravegherea generalului Nicolae Rădescu, după ce acesta a demisionat din funcția de prim-ministru; membru în Comisia de Repatrieri din Germania; inspector general Direcția Generală a Siguranței Statului, din iunie 1947; colonel, șef al Direcției a V-a Cercetări penale din D.G.S.P. (1948-1952), a condus ancheta în cazul Pătrășcanu, în perioada 1950-vara anului 1952; șef al grupei de anchetă la Canalul Dunăre-Marea Neagră; arestat în toamna anului 1952, pentru activitate dușmănoasă desfășurată în cadrul organelor securității statului; în 1955 a fost pus în libertate, scos din M.A.I. și trecut în rezervă cu gradul de soldat; a lucrat la I.C.A.B., șef al unei gospodării de canalizare.

⁹ Teohari Georgescu (1908-1976), i se spunea Teo; în perioada 1931-1940 a făcut parte, cu intermitență, din Biroul Politic și Secretariatul C.C. al P.C.R.; subsecretar de stat pentru Administrație la Departamentul Afacerilor Interne (noiembrie 1944-martie 1945); ministru secretar de stat la Departamentul Afacerilor Interne (martie 1945) și ministru al Afacerilor Interne (decembrie 1947-mai 1952, desărcinat); vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (martie 1950-mai 1952, desărcinat); membru al C.C. al P.M.R. (octombrie 1945-mai 1952); membru al Biroului Politic și secretar al C.C. al P.M.R. (octombrie 1945-mai 1952); membru în Biroul

securitatea de stat, cum a apreciat Ioșca¹⁰? Și de ce a fost pus Șolțuțiu¹¹ în loc? Înseamnă că sovieticii, în 1952, folosindu-se de faptul că scoaterea Anei¹², a lui Luca¹³, dar mai ales a lui Teohari le dezlega mâinile, au apăsă pe Gheorghiu să-i facă mai repede proces lui Pătrășcanu! De aceea l-au scos pe Dulgheru, l-au pus pe Șolțuțiu și l-au făcut pe Ioșca (prosovietic) să împingă lucrurile încă din martie 1953, cățărând peste Teohari. S-a sperat că Drăghici, pus acolo, sub comanda lui Ioșca, va rezolva cazul Pătrășcanu! Dar nici Drăghici n-a marșat sau n-a inventat, ci a stors tot ce s-a putut, dar real!

În acest context trebuie văzută și întrebarea lui Gheorghiu la Moscova: „Ce facem cu Pătrășcanu?” (Altfel, l-ar fi operat singur, cu ajutorul reprezentanților sovietici locali). A vrut, poate, să nu meargă la moarte, cu Pătrășcanu?

Drăghici a tras concluziile în vara 1953, fără material de asasinat, fără ca Gheorghiu să se supere! Ce s-a întâmplat în vara 1953? Gheorghiu nu se știe cum a acționat, dar nu există nici o dovadă cel puțin ar fi împins.

Apoi, preia Ioșca, cu cine? Cu *generalul* Negrea¹⁴? și Procuratura să organizeze procesul. Există vreo dovadă că Gheorghiu s-a amestecat în pregătirea procesului, în alcătuirea actului de acuzare? Când a aflat Gheorghiu de conținutul actului de acuzare? După manieră apare ca și cum Ioșca a lucrat cu sovieticii la alcătuirea actului de acuzare și apoi la proces.

În U.R.S.S., securitatea era controlată nu de Hrușciov¹⁵, ci de tripleta Malenkov¹⁶ – Molotov¹⁷ – Bulganin¹⁸. Asasini! Ei știau că Hrușciov umblă să liberalizeze, că-i sapă,

Organizatoric al C.C. al P.M.R. (ianuarie 1950); membru supleant al C.C. al P.C.R. (iulie 1972-noiembrie 1974); director al Întreprinderii poligrafice „13 Decembrie” București (1953-1972).

¹⁰Ioșca Chișinevschi (1905-1963), i se spunea Ioșca, principalul ideolog al partidului, l-a susținut pe Gheorghiu-Dej în acțiunea de eliminare a grupării Ana Pauker, Vasile Luca și Teohari Georgescu, în 1952; înlăturat din conducerea partidului în 1957, împreună cu Miron Constantinescu, membru al Biroului Politic și ministru al Învățământului și Culturii, pentru încercarea de subminare a poziției lui Dej; a fost membru al C.C. al P.C.R. (octombrie 1945-iunie 1957); membru al Biroului Politic (februarie 1948-iunie 1957); membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.R. (ianuarie 1950); secretar cu propaganda și cultura al C.C. al P.C.R. (mai 1952; decembrie 1955-iunie 1957); vicepreședinte (martie 1950) și prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (august 1954-octombrie 1955).

¹¹Ioan Șolțuțiu a ocupat funcția de prim-secretar al Regionalei Cluj; în martie 1952, locotenent-colonel, șef Serviciu, Direcția I, D.G.S.S.; a preluat ancheta lotului Pătrășcanu după îndepartarea colonelului Mișu Dulgheru; scos din M.A.I. în octombrie 1957 cu pierderea gradului pentru abateri serioase în muncă; i s-a redat gradul de colonel în rezervă în 1966; director adjunct al Bibliotecii Centrale Universitare din Cluj.

¹²Ana Pauker (1894-1960), membru al C.C. al P.M.R., al Biroului Politic și secretar al C.C. al P.M.R. (octombrie 1945-mai 1952); membru în Biroul Organizatoric al C.C. al P.M.R. (ianuarie 1950); ministru al Afacerilor Străine (noiembrie 1947) și al Afacerilor Externe (aprilie 1948-iunie 1952); președinte de onoare al U.F.D.R. (februarie 1948, iunie 1950); al doilea vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (aprilie 1949-septembrie 1952).

¹³Vasile Luca (1898-1963), membru al C.C. al P.C.R. și al Biroului Politic (iulie 1928); în perioada 1931-1940 a făcut parte, cu intermitență, și din secretariatul C.C. al P.C.R.; deputat în Sovietul Suprem al Ucrainei (1940-1944); maior în Divizia „Tudor Vladimirescu”; ministru al Finanțelor (noiembrie 1947-martie 1952); vicepreședinte al C.S.P. (iulie 1948); vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (aprilie 1949-mai 1952, desărcinat); membru al C.C. al P.M.R., al Biroului Politic și secretar al C.C. al P.M.R. (octombrie 1945-mai 1952); membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.M.R. (ianuarie 1950); exclus din partid, și-a pierdut toate funcțiile, a fost arestat și anchetat pentru crima de sabotare a propășirii economice; condamnat la moarte, sentință comutată în muncă silnică pe viață, a decedat în închisoarea Aiud, în 1963.

¹⁴Constantin Vasile Negrea, secretar al Comitetului Județean Brașov al P.M.R. (1948); chemat în D.G.S.S. cu grad de sublocotenent (septembrie 1952); locotenent-colonel, în iunie 1956 șef Direcția Regională M.A.I. (Securitate) Timișoara; în iulie 1957 numit secretar general la M.A.I.; în februarie 1959 avansat general-maior; în ianuarie 1961 eliberat din funcția de secretar general și numit în funcția de adjunct al ministrului Afacerilor Interne; în decembrie 1962 avansat general-locotenent; în decembrie 1966 numit prim-adjunct al ministrului Afacerilor Interne; eliberat din această funcție în iulie 1967; în august 1969 eliberat din funcția de adjunct al ministrului Afacerilor Interne; trecut în rezervă în octombrie 1969.

că se pregătește destalinizarea, și au luat măsuri de lichidare a „cozilor”, acoperirea crimelor din trecut. Astfel a fost ideea de a-l băga pe Foriș¹⁹, lichidat de ei, în categoria „trădătorilor” (birocratic se cerea acoperirea unui proces), și de legat cu Pătrășcanu, de care voiau categoric să scape încă din 1951 (împiedicați de Teohari), apoi [în] 1952 – „tărăgănat de Teohari și, poate, de Ghiță Dej”, apoi surpriza neplăcută cu Drăghici și Ghiță Dej, în 1953.

În U.R.S.S., în 1954, nu începuse dezghețul. Abia la 9 ianuarie 1955 a apărut subsolul din „Pravda”, al lui Pospelov²⁰! (Am uitat când a apărut comunicatul cu ... [indescifrabil] Iugoslaviei.)

Apoi, ideea mare a lui Sftcu:

În 1956, lui Gheorghiu, procesul Pătrășcanu i-a atârnat ca o piatră de gât. Îl puna în situație proastă, altfel el n-ar fi avut nici o pată. Deci nu i-a convenit, și nu i-ar fi convenit *nici* în 1954, dacă, după moartea lui Stalin, ar fi început dezghețul, ceea ce se putea prevedea! N-avea rost să comită o crimă care-i va atârna până la sfârșitul vieții.

Gheorghiu era destul de deștept ca să poată ghici că trebuie să urmeze un dezgheț. Mai mult, în aprilie 1954, el putea deja să „miroasă” că așa ceva va urma în U.R.S.S. Și dacă a acceptat toată comedia sinistă a lui Ioșca, înseamnă că nu a putut altfel – că trebuia să joace cartea sovieticilor, dacă voia să-și salveze autoritatea și poziția. Să nu uităm că atunci, în 1954, Apostol²¹ a fost pus prim-secretar. Era o împărțire a puterii (teoretic). Numai că Gheorghiu și-a ales președinția Consiliului de Miniștri, în timp ce, în alte țări, conducătorii comuniști și-au ales funcția de prim-secretar (vezi Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Polonia).

Oamenii care-l înconjurau pe Gheorghiu puteau fi împărțiți în:

¹⁵Nikita Sergheevici Hrușciov (1894-1971), secretar general al P.C.U.S. (1953-1964) și președinte al Consiliului de Miniștri (1958-1964).

¹⁶Gheorghii Maksimilianovici Malenkov (1902-1988), membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S. (1946); membru al Secretariatului (1952); președinte al Consiliului de Miniștri (1953-1955) și secretar general al P.C.U.S. (martie 1953).

¹⁷Veaceslav Mihailovici Molotov (1890-1986), membru al Biroului Politic (1926-1953) și al Prezidiului (1953-1957) C.C. al P.C.U.S.; președinte al Consiliului Comisarilor Poporului (1930-1941); președinte al Kominternului (1930-1934); comisar al poporului pentru afaceri străine (1939-1949); vicepreședinte (1941-1942) și prim-vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului (1942-1946); vicepreședinte (1946-1953) și prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (1953-1957); ministru al Afacerilor Externe (1953-1956); ambasador în Mongolia (1957-1960); reprezentant al U.R.S.S. la A.I.E.A. (1960-1962).

¹⁸Nikolai Bulganin (1895-1975), vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului (1938; 1947-1950); ministru al Apărării (1953); președinte al Consiliului de Miniștri (1955); îndepărtat de Hrușciov în 1958.

¹⁹Ștefan Foriș (1892-1946), secretar general al P.C.R. din anul 1940, a fost înlăturat de la șefia partidului la 4 aprilie 1944. Asasinat de Gheorghe Pintilie (Pantiușa) sau de grupul Neciu-Gheorghe „Bulgaru”.

²⁰Piotr Nikolaievici Pospelov (1898-1979), academician, redactor-șef ziarul „Pravda”, director al Institutului de Marxism-Leninism.

²¹Gheorghe Apostol (1913-2010), președinte al C.G.M. (ianuarie 1945-iunie 1952); vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (mai 1952-aprilie 1954); ministru al Agriculturii și Silviculturii (noiembrie 1953-aprilie 1954); președinte al C.C.S. (octombrie 1955-martie 1961); prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (martie 1961-decembrie 1967); președinte al U.G.S.R. (decembrie 1967-august 1969); director general al D.G.R.S. (august 1969-martie 1975, destituit); ambasador în Argentina (aprilie 1977-mai 1983), Uruguay, cu reședința la Buenos Aires (iunie 1981-1988) și Brazilia (septembrie 1983-august 1988); membru al C.C. al P.C.R. (octombrie 1945-august 1969), al Biroului Politic (februarie 1948-august 1969) și al Prezidiului Permanent (iulie 1965-august 1969); membru al Biroului organizatoric al C.C. al P.M.R. (ianuarie 1950); secretar al C.C. al P.M.R. (mai 1952); prim-secretar al C.C. al P.M.R. (aprilie 1954-octombrie 1955). Semnatar al „Scrisorii celor șase” (martie 1989).

Chivu²² și Apostol, [confidenți – cuvânt tăiat] prieteni apropiați, cu care Gheorghiu se sfătuia, după părerea lui Sfetcu, și în care avea încredere, deși nu erau lumini. Oportuniști, dar devotați. S-au dovedit lichele, după moartea lui, față de memoria lui.

Bodnăraș²³, care era cu el cu „Ghiță”. Avea autoritate și o anumită demnitate, chiar dacă era și el oportunist. Nu exista între ei totală încredere.

Cei doi „mânji”: Drăghici și Ceaușescu²⁴. Drăghici era [foarte – cuvânt tăiat] dârz, își spunea părerea, îl contrazicea *pe Gheorghiu*, nu era lingău, avea demnitate, *deși nu era inteligent*. Ceaușescu *era mai inteligent*, nu era nici el din categoria lingăilor, era repezit, avea păreri proprii, deși ca executant nu ieșea din cuvântul lui Gheorghiu. Erau amândoi oameni de totală încredere pentru Gheorghiu, erau „băieții” lui, crescuți de el. Nu întâmplător a dat pe mâna lor cele mai sensibile sectoare – Partidul și Securitatea.

Moghioroș²⁵ era foarte devotat, sigur, dar cu funcții cumva limitate, de prim-vicepreședinte al guvernului, probleme agrare etc., mai mult pe linie de stat. Rolul lui,

²²Stoica Chivu (1908-1975), membru al C.C. al P.C.R. (octombrie 1945-februarie 1975); membru în Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.R. (ianuarie 1950); membru supleant (februarie 1948-mai 1952) și membru al Biroului Politic (octombrie 1945-februarie 1948, mai 1952-august 1969); secretar al C.C. al P.C.R. (decembrie 1967-august 1969); membru al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. (iulie 1965-august 1969); președinte al Comisiei Centrale de Revizie (august 1969-noiembrie 1974); președinte al Colegiului Central de Partid (noiembrie 1974-februarie 1975); membru supleant al C.P.Ex. (noiembrie 1974-februarie 1975); director general al Direcției Generale a C.F.R. (noiembrie 1946); ministru al Industriei (aprilie 1948), al Metalurgiei și Industriei Chimice (noiembrie 1949) și al Industriei Metalurgice și Industriei Chimice (martie 1951-mai 1952); vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (martie 1950-august 1954); ministru al Industriei Metalurgice și Construcțiilor de Mașini (octombrie 1953-octombrie 1955); prim-vicepreședinte (august 1954) și președinte al Consiliului de Miniștri (octombrie 1955-martie 1961); președinte al Consiliului de Stat (martie 1965-decembrie 1967).

²³Emil Bodnăraș (1904-1976), a făcut parte din conducerea provizorie operativă a P.C.R. din aprilie 1944, după înlăturarea lui Ștefan Foriș; comandant al Gărzilor Patriotice (august 1944); secretar general (martie 1945) și subsecretar de stat la P.C.M. (noiembrie 1946); ministru al Apărării Naționale (decembrie 1947) și ministru al Forțelor Armate (februarie 1950-octombrie 1955); general-colonel la 30 decembrie 1948; general de armată la 2 octombrie 1951; vicepreședinte (august 1954-octombrie 1955, martie 1957-decembrie 1967) și prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (octombrie 1955-martie 1957); ministru al Transporturilor și Telecomunicațiilor (martie 1957-aprilie 1959); vicepreședinte al Consiliului de Stat (decembrie 1967-ianuarie 1976); membru al C.C. al P.C.R. (aprilie 1944-1976); membru al Biroului Politic și al C.P.Ex. (februarie 1948-1976); membru al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. (iulie 1965-noiembrie 1974).

²⁴Nicolae Ceaușescu (1918-1989), i se spunea Nicu; general-maior la 18 martie 1950; general-locotenent la 2 octombrie 1952; membru supleant (februarie 1948-mai 1952) și membru al C.C. al P.C.R. (octombrie 1945-februarie 1948, mai 1952-decembrie 1989); membru al Biroului Politic și al C.P.Ex. (decembrie 1955-decembrie 1989); secretar al C.C. al P.C.R. (1954-1965); șef al Secției Organizatorice a C.C. al P.C.R. (1955-1965); prim-secretar al C.C. al P.C.R. (martie 1965); secretar general al C.C. al P.C.R. (iulie 1965); secretar general al P.C.R. (august 1969-decembrie 1989); secretar al C.C. al U.T.M. (1944-1945); prim-secretar al Regionalelor de Partid Dobrogea și Oltenia (1946-1948); secretar general al Ministerului Agriculturii (mai 1948); adjunct al ministrului Agriculturii (februarie 1949-martie 1950); adjunct al ministrului Apărării Naționale și șef al D.S.P.A. (martie 1950-1954); membru al Prezidiului M.Ad.N. și președinte al Comisiei de Afaceri Externe a M.Ad.N. (mai 1950-octombrie 1955); președinte al Consiliului de Stat (decembrie 1967-decembrie 1989); președinte al R. S. România (martie 1974-decembrie 1989); președinte al Consiliului Național al F.U.S. (noiembrie 1968), al F.D.U.S. (1969), al C.S.D.E.S. (mai 1973) și al Consiliului Național al Oamenilor Muncii (iulie 1977); președinte de onoare al Academiei de Științe Sociale și Politice (1970) și al Academiei R. S. România (iulie 1985-decembrie 1989).

²⁵Alexandru Moghioroș (1911-1969), i se spunea Șoni; membru al C.C. al P.C.R. (octombrie 1945-octombrie 1969); membru al Biroului Politic (februarie 1948-decembrie 1968); secretar al C.C. al P.C.R. (1948-1954, 1965-1968); membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.R. (ianuarie 1950); reprezentant al P.C.R. în județele Hunedoara (1944) și Mureș (1945); membru al Prezidiului M.Ad.N. (aprilie 1948-aprilie 1954); președinte al C.S.C.P.A. (februarie 1950-februarie 1951); șef al Secției Internaționale a C.C. al P.M.R. (1952); vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (aprilie-august 1954, martie 1957-iulie 1965); prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (august 1954-martie 1957).

începând din 1954, când a început să fie bolnav, a început să se estompeze. Venea la Dej cu probleme concrete, se exprima foarte pe scurt.

Ioșca Chișinevschi. Era cel mai apropiat sfetnic „oficial” al lui Gheorghiu, dar nu sfetnic intim, personal, precum Chivu sau Apostol. Gheorghiu n-a avut încredere în el, dar a lucrat foarte îndeaproape cu el până în 1956, când a reușit să scape de el. Răutu²⁶ a intrat în putere începând din 1956.

Miron²⁷. Era o lighioană îngrozitoare. „Cerea să ghicești nu numai ce are în cap, dar și în c...r.” Rău, apucat, îngâmfat, călca oamenii în picioare. Gheorghiu îl folosea, dar nu avea o prea mare considerație pentru el. Pe undeva își dădea seama *probabil* că și sovieticii îl cultivă, știa că-l va putea vinde și făcea în așa fel încât să nu-i dea ocazie, „deocamdată”, să-l vândă – ca perspectivă.

Un episod care arată oportunismul lui Bodnăraș și al lui Răutu.

La un moment dat, Sfetcu ședea în anticamera lui Gheorghiu, răsfoia revista „Cinema”²⁸ și s-a oprit la articolul despre filmul „Tudor Vladimirescu” (sic!)²⁹, în care jucau Vraca³⁰, alții și... Lica Gheorghiu³¹. Din cabinetul lui Gheorghiu ies Bodnăraș și Răutu. Se opresc la biroul lui Sfetcu, se uită în revista „Cinema” și încep să comenteze ce minunat a jucat Vraca în film, ce creație extraordinară a avut etc. Deodată, Sfetcu ridică ochii și surprinde o privire pe care o schimbă cei doi, care, imediat, schimbă subiectul: „Dar ce zici de Lica? Ce joc minunat! Ce admirabil a redat... Ce talent...!”

Lui Sfetcu i s-a făcut scârbă – cei doi au decăzut într-atât încât le-a trecut prin cap că el ar putea să-l informeze pe Gheorghiu că l-au lăudat pe Vraca și nu au pomenit de Lica! Sfetcu a plecat afară din birou, că i-a venit pur și simplu scârbă.

Nina³² și Gavrilovici³³ erau la Gheorghiu niște oameni de introdus vizitatorii – atât. Nu au existat relații mai apropiate cu ei, cum au existat între Gheorghiu și Sfetcu, mai târziu.

²⁶ Leonte Răutu (1910-1993), redactor la Secția Română a postului de radio Moscova, în timpul războiului; membru al C.C. al P.C.R. (februarie 1948-noiembrie 1984); membru în Biroul Organizatoric al C.C. al P.M.R. (ianuarie 1950); membru supleant al C.P.Ex. (decembrie 1955-iulie 1965); membru al C.P.Ex. (iulie 1965-1981); secretar al C.C. al P.C.R. cu Probleme de Propagandă și Ideologice (martie 1965-august 1969); șef al Direcției de Propagandă și Agitație (1949) și al Secției de Propagandă și Agitație (1954-1966) ale C.C. al P.M.R.; vicepreședinte al Consiliului de Miniștri (martie 1969-aprilie 1972); rector al Academiei „Ștefan Gheorghiu” (1972-1981).

²⁷ Miron Constantinescu (1917-1974), membru al C.C. al P.C.R. (octombrie 1945-iunie 1957, exclus, și august 1969-iulie 1974); membru al Biroului Politic (octombrie 1945-iunie 1957) și al C.P.Ex. (1969); secretar al C.C. al P.C.R. (mai 1952-iunie 1957, 1970); redactor-șef al ziarului „Scînteia” (august 1944-1948); prim-secretar al organizației județene Ilfov a P.M.R. (1945-1946); secretar general al Comisiei Guvernamentale pentru Redresarea Economică și Stabilizare Monetară (iunie 1947-1948); ministru al Minelor și Petrolului (aprilie 1948-aprilie 1949); membru al Biroului Organizatoric al C.C. al P.M.R. (ianuarie 1950); președinte al C.S.P. (aprilie 1949-octombrie 1955); vicepreședinte (august 1954-octombrie 1955, martie-iulie 1957, desărcinat) și prim-vicepreședinte (octombrie 1955-martie 1957) al Consiliului de Miniștri; ministru al Învățământului (noiembrie 1956-martie 1957); ministru al Învățământului și Culturii (martie-iulie 1957, desărcinat); director al Institutului de Cercetări Economice (1957-1958); șef de secție la Institutul de Istorie „N.Iorga” (1959); director adjunct al Institutului de Studii Istorice și Social-Politice de pe lângă C.C. al P.M.R. (1960-1961); director al Institutului de istorie al Academiei R.P.R. (1963); adjunct al ministrului (septembrie 1965) și ministru al Învățământului (august 1969-februarie 1970); rector al Academiei „Ștefan Gheorghiu” (1970-1972); președinte al Academiei de Științe Sociale și Politice (1969-1972); președinte al Consiliului Economic (octombrie 1972-ianuarie 1973); vicepreședinte al Consiliului de Stat (noiembrie 1972-martie 1974); președinte al C.C.C.M.A.E.S. (decembrie 1972); președinte al M.Ad.N. (martie-iulie 1974).

²⁸ Revista „Cinema” (1963-1989).

²⁹ Filmul „Tudor” (1962), scenariul Mihnea Gheorghiu, regia Lucian Bratu.

³⁰ George Vraca (1896-1964), actor; Artist Emerit al Republicii Populare Române (1952).

³¹ Vasilica (Lica) Gheorghiu (1928-1987), actriță, fiica cea mare a lui Gheorghiu-Dej.

³² Soția lui Serghei Nicolau (Nikonov), șefa de cabinet a lui Gheorghiu-Dej.

Gheorghiu avea rezerve față de ei, deși nu știa dacă erau sau nu oamenii sovieticilor. La Cancelarie era o fată, Sătmăreanu?, care ducea corespondența ce circula între cei patru: Gheorghiu, Ana, Luca, Teohari. În locul ei, când lipsea, i s-a întâmplat și lui Sfetcu, care lucra la Cancelarie, să circule cu corespondența la Ana, Teohari, Gheorghiu. Când Sfetcu intra în anticamera lui Gheorghiu, Nina și Gavrilovici îi făceau semne disperate să vorbească în șoaptă, să umble în vârful picioarelor, ca „să nu deranjeze”.

Când se anunța că a intrat Gheorghiu în sediu, toată mica burghezie evreiască din aparatul C.C.-ului intra în agitație: „Vine tovarășul Gheorghiu!”; „Toată lumea să intre în birouri!”; „Să nu mai fie nimeni pe culoare!”; „Stt! Liniște!” Toate acestea cu accente de panică și de slugărnicie, creând ei în jurul lui Gheorghiu atmosferă de teamă, de zeificare a lui. „Eu m-am întâlnit cu Gheorghiu deseori la C.F.R., am stat în prezidiu lângă el, am luat cuvântul când era el în prezidiu. Era un om foarte accesibil, vorbea normal, obișnuit cu oamenii, ca de la om la om, nici un fel de pompă în jurul lui.”

Sfetcu era, pe undeva, influențat de tot acest cerc din jurul lui Gheorghiu, și a primit să fie șef de cabinet cu multă reticență, și după ce Vladu³⁴ a vorbit cu el mai mult – mai ales că o „cobzărise” pe fata Anei, pe Tania³⁵.

Când s-a prezentat la Gheorghiu, acesta a vorbit foarte omenos, omenește, simplu cu el. **(Vezi în altă parte.)** Văzând că Sfetcu a venit cu un carnet în care să noteze „indicațiile”, Gheorghiu l-a întrebat:

- Ce-i cu carnetul ăsta?
- Să notez ce o să-mi spuneți.
- Lasă carnetul, o să ne înțelegem și fără el.

Și, într-adevăr, îi dădea indicații. Dacă Sfetcu nu înțelegea ceva, îl întrerupea, îl ruga să repete. Gheorghiu nu se supăra niciodată, nu se enerva.

Nu se pricepea la sport. Când venea Nicu să-i redea succesele obținute, Gheorghiu, îngăduitor: „Așa o fi”. S-a băgat o dată într-o treabă încurcată de transfer, la cererea unor muncitori dintr-un centru mare – Valea Jiului sau C.F.R. – a spus că aprobă transferul unui jucător, pe baza argumentelor șmecherilor microbiști. A apărut că e împotriva regulilor. Sfetcu i-a atras atenția, Gheorghiu întâi s-a cam rățoit „Ce, nu pot să rezolv o treabă atât de mică (sic!)?”. Dar Sfetcu i-a explicat. Gheorghiu: „Mda, așa o fi... M-am băgat într-o treabă... Nu mai fac niciodată, dar acum găsiți o soluție, să nu mă fac de răs. Mari șmecheri...”.

³³Mihail Gavrilovici, șef de cabinet al lui Gheorghiu-Dej.

³⁴Ion Vladu, șef de cabinet al lui Gheorghiu-Dej.

³⁵Tatiana (Tania) Pauker (căsătorită Brătescu) (1928-2011), apreciată profesoară de limba rusă la Liceul „Gheorghe Lazăr” din București.